

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΑΠΑΞ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστὶν ἐπὶ τὸ ὄρ-
θόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπι-
στήμη. ΠΛΑΤΩΝ.

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ

Διευθυνομένου ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου.

—
1874.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ρον τοῦ ἘΑΝ καὶ ἌΝ (=ἐάν) ἐπὶ ὑποθέσεως χρήσιν ὑπελάμ-
βανον ἀπλούστατα καὶ ἀφελέστατα, οὐδὲν ὑποπτεύοντες οὐδὲ
φροντίζοντες ὅπως, ὅτι ἠδύνατο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν
τοῖς ἀορίστως ἐκφερομένοις ἀναφορικοῖς λόγοις νὰ τίθηται οὐ μόνον
τὸ ἀπλοῦν ἌΝ (=κεν) ἀλλὰ καὶ τὸ σύνθετον ἘΑΝ. Ἀνθρώ-
πινον τὸ πάθος καὶ ἐλάχιστον παραβαλλόμενον πρὸς τὰ ἐκάστοτ'
ἐξαμβλώματα τῶν ἐκ τῆς βδελυρᾶς Ἀγέλης, ὧν ὁ κακεντρεχέ-
στατος καὶ μανικώτατος, ὁ ἀείποτε ὑπὸ φθόνου καὶ βασκανίας
οἰστρῶν καὶ θηριωδῶς παντὶ ἐπιφυόμενος, τοὺς τ' ὀφθαλμοὺς
ὑφαίμους καὶ πυρωποὺς πρὸς κατάπληξιν καθιστῶν καὶ συριγμοὺς
ἐξαισίους καὶ φοβεροὺς ἀφιεῖς, ἀπεφῆνατο πρό τινος χρόνου μετὰ
τόνου Βλαχικῆς ὑψηγορίας ὅτι τὸ ἌΝ ἐν τῇ ῥήσει ἀμφιβάλλομεν
ἄν ἐπάρχη εἶνε ἈΟΡΙΣΤΟΛΟΓΙΚΟΝ καὶ ὅτι τὸ ἀοριστολογικὸν
ἌΝ ΔΕΝ ἈΝΕΧΕΤΑΙ ὙΠΟΤΑΚΤΗΚΗΝ.

(Τὰ ἐπόμενα ἐν ἑτέροις τεύχεσι).

ΕΓΓΑΝΟΡΘΩΣΙΣ

ΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ

Παρὰ Χαρίτωνι ἐν λόγῳ τετάρτῳ τῶν περὶ Χαιρέαν καὶ Καλ-
λιρρόην φέρεται (κεφ. 2, 9): «τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ με-
γάλου αἵματος, καὶ οὗτος ὁ κατάρκτος ἄνθρωπος ἐπίσταται γυ-
ναῖκα μιανὴν συμπράξασαν τῷ φόνῳ».

Ἀντὶ τοῦ αἵματος, ὅπερ εὐκόλως πᾶς τις κατανοεῖ ὅτι πλημ-
μελῶς καὶ ἀτόπως ἔχει, ἐξέδωκαν ὁ τε Ἰρσχίγιος καὶ ὁ Ἐρχῆρος
καθ' ὑφήγησιν τοῦ Ῥεισκίου «τὴν γὰρ πηγὴν ἀνεύρηκα τοῦ με-
γάλου λήματος». Ὁ πολὺς Κόβητος ἀποδοκιμάζων εὐλόγως ὡς
ἀνάρμοστον τὸ λήματος ὑποτοπεῖ ὅτι τὸ ἀληθὲς εἶνε τολμημα-
τος, *quod et rei egregie convenit et stabilitur loco vicino* p.
72, 32: γυναῖκα τὴν συνειδυῖαν τοῖς ιερολμημένοις¹.

¹ Μνημοσ. Τόμ. Η', σελ. 279.

Οὐδαμῶς ἡμεῖς τῷ περιφανεστάτῳ συμφερόμεθα κριτικῶ, εἰ καὶ κάλλιστα τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος πράγματι συνάδει ἢ ὑπ' αὐτοῦ τεθεῖσα λέξις, νομίζοντες ὅτι ἐν τῷ τοῦ κώδικος αἵματος λανθάνει ἢ γνησίᾳ γραφῇ δράματος.

Οὐχὶ δὲ σπανίως ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἐρωτικοῖς συγγραφεῦσιν ἡ λέξις δράμα εἰς δήλωσιν σκευωρήματος, κακουργήματος, τολμήματος, συμφορᾶς, κτλ., δολίου ἐπιχειρήματος ἢ δεινοῦ ἔργου, πολυπλόκου καὶ περιπετειῶν γέμοντος πράγματος, χαλεποῦ συμβάματος ἢ συμπτώματος, κτλ. Χαρίτων Α', 4, 2: τῷτα οὖν προκατασκευασμένος ὁ δημιουργὸς τοῦ δράματος. Δ', 4, 2: ἐπεὶ δὲ ἡ φιλόκαινος τύχη δράμα σκυθρωπὸν ὑμῖν περιτέθεικε. Γ', 3, 6: προφάσει δὲ δίκης ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ καὶ ὅλον τὸ δράμα τοῦτο ἐκείνη κατεσκεύασε. Ἀχιλλ. Τάτ. Α', 3, 3: ἤρχετο τοῦ δράματος ἡ τύχη. Α', 9, 1: καταλέγω μου τὸ δράμα πῶς ἐγένετο. Α', 10, 7: χορήγησον τὴν ὑπόκρισιν, μὴ ἀπολέτης σου τὸ δράμα. Β', 28, 1: οὐκ ἔρεῖς, ἔφη, τὴν συσκευὴν τοῦ δράματος; Γ', 7, 9: τὸ μὲν τῆς Ἀνδρομέδας δράμα τοῦτο, Γ', 23, 5: ὃ θάλαττα ἄγνωμον, ἐφθόνησας ἡμῖν ὀλοκλήρου τοῦ τῆς φιλικανθρωπίας σου δράματος. Γ', 3, 1: ἐμοὶ δὲ ἡ συνήθης τύχη πάλιν ἐπιτίθεται καὶ συντίθεται κατ' ἐμοῦ δράμα καινόν. Γ', 16, 4: ἄρα ἀποκαλύψασα τοῦ δράματος τὴν ὑπόκρισιν διηγήσομαι τὴν ἀλήθειαν; Ζ', 2, 1: ὡς οὖν ὁ ἄνθρωπος ἐγένετό μοι πλησίον, τοῦ δράματος ἤρχετο. Η', 9, 13: τὸ γὰρ δράμά σου τὸ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν ἠκούσαμεν. Η', 10, 8: τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ δράματος πᾶσαν ἀπεκάλυψε τὴν αἰδῶ, πεπλήρωται δ' ἀναισχυντίας. Η', 15, 4: τοῦτο γὰρ μόνον ἐνδεῖ πρὸς ἀκρόασιν τοῦ παντὸς δράματος. Ἡλιόδ. Α', 3: φόνῳ τῷ καθ' ἡμῶν δράμα τὸ περὶ ἡμᾶς καταστρέψαντες. Β', 11: οὐδὲν κοινωνοῦντα τοῦ δράματος. Β', 23: καὶ ὥρα σοι τὸ δράμα καθάπερ ἐπὶ σκηνῆς τῷ λόγῳ διασκευάζειν. Β', 29: ἐπετραγῶδει τούτῳ τῷ δράματι καὶ ἕτερον πάθος ὁ δαίμων (Πρβ. καὶ Γ', 12. Ζ', 6. 7. 8. Ι', 39). Εὐμάθ. ἢ Εὐστάθ. Ε', 10, 4: καὶ τὸν νοῦν ὅλον καταλαβοῦσα τοῦ δράματος. Θ', 9, 1: ὅλον γὰρ δράμα τὸ καθ' ἡμᾶς ἀνεπλάττετο (Πρβ. καὶ ΙΑ', 12, 2. 22, 2).

Ἄνκνυώσκειται δὲ καὶ παρὰ Φιλοστράτῳ Ἐπιστ. ΜΖ «πλήρωσον τὸ δράμα, ἵνα μου ψύσης καὶν ξίφει» καὶ παρ' Ἀλκίφρονι Γ', 62, 2 «ἐγὼ δὲ οἶδα τὸ δράμα, καὶ ὅσον οὐκ εἰς μακρὰν κατερῶ τῷ δεσπότη»¹ καὶ παρὰ Φίλωνι Τόμ. Γ', σελ. 116 «ὅς ἦν τοῦ δράματος ὄλου δημιουργός» καὶ παρ' Ἀγαθίῳ Ἰστ. Γ', 3 «καὶ μᾶλλον εὐπρεπῶς ἐσκευωρήσθαι τὸ δράμα εὐρόντες» καὶ παρὰ Ζωναρῆ Ἐπ. Ἰστ. Β', 8 «γνοῦσα τὸ δράμα ζητῶ τὸν παῖδα» (Πρβ. καὶ Β', 12. Ζ', 11. Γ', 19, κτλ.). Ἐν τοῖς Προγυμνάσι τοῦ Νικηφόρου κερ. Β' κεῖται «ὄρξ τὸ πλάσμα ὁ Παλαμήδης, εἰς νοῦν βάλλεται τὸ μηχανήμα, καὶ γνοὺς ὅτι καὶ βούλεται τὰ τοῦ δράματος ἀντιμηχανᾶται σοφώτερον»².

Ὁ Ζωναρῆς Ἐπ. Ἰστ. ΙΖ', 19 εἰπὼν πρῶτον «ὡς γὰρ τὸ περὶ τὴν βασιλίδρα δράμα τοῖς ἐν τῇ πόλει κεκήρυκτο» ἐπιφέρει μετ' ὀλίγα ἀκλείνοις γὰρ τὸ περὶ τὴν βασίλισσαν μεμίστητο τόλμημα». Πρβ. Ἀλκίφρ. Γ', 52 «ἐμὲ γὰρ κοινωνῆσαι τῆς ἀτόπου πράξεως ἀδύνατον οὐδ' εἰ μάντευμά μοι ἐκ τῆς Δωδωναίας δρυὸς ἐπιτρέποι τὸ ΔΡΑΜΑ—καὶ ἤδη αὐτοῖς ἡ πράξις εἰς ἀκμὴν προκεχώρηκε—καὶ ἴσως μὲν ἄχρι τινὸς λήσεται τοῦργον πραττόμενον, πάντως δὲ ποτε ἢ λάλος γείτων ἢ ψίθυρος οἰκέτης ἀγορεύσει τὸ πρᾶγμα εἰς τούμρανές—ἀφειδῶς γὰρ χρώμενοι τῷ ΤΟΛΜΗΜΑΤΙ ἰσόρροπον τῇ πράξει τὴν τιμωρίαν ἐκτίσουσιν».

Ἐφ' ὁμοίᾳ τῇ προκειμένη λέξει σημασίας παραλαμβάνεται ἐνίοτε καὶ ἡ σκηνῆ. Χαρίτ. Α', 4, 8 «ὁ δὲ κακοήθης ἐκεῖνος καὶ δικάβλος συνέταττε τὴν σκηνῆν». Ζωναρ. Ζ', 10 «οἱ δὲ πιστεύσαντες τῇ σκηνῇ κτέ.» (Πρβ. καὶ ΙΖ', 21. 27). Ρήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 427, 20 «καὶ τὴν σκηνῆν εὔρε παραιτίαν μεγάλου συμπτώματος» (Πρβ. καὶ σελ. 428, 15, κτλ.). Παρ' Ἡρωδιανῶ Ἰστορ. Γ', 12 πρῶτον μὲν (§ 3) λέγεται «συσκευὴν τινα καὶ σκηνῆν τὸ πρᾶγμα ὑπώπτευσεν», ἔπειτα δὲ (§ 10) «φάσκων

¹ Πρβ καὶ Σειληρον Ἀλκίφρ. σελ. 360.

² Ρήτ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 433, 2. Πρβ. καὶ σελ. 487, 3 καὶ σελ. 601 15, κτλ. Ἐτι δὲ Συντίπ. Ἰστορ. σελ. 11, 3. 138, 7. 141, 13 Τεῦβν. Παρὰ Θεμιστίῳ σελ. 177, γ' λέγεται «ἀλλ' ἐνέπλησε δραμάτων Σικελίαν μᾶλλον ἢ τὴν σκηνῆν». Ἴδε καὶ Εὐνάπιον Βοισσον. Τόμ. Α', σελ. 500.

πάντα ψευδῆ εἶναι καὶ συσκευὴν κατ' αὐτοῦ καὶ δράμα ἐσκευά-
σθαι». Ἄξια δὲ μάλιστα σημειώσεως εἶνε τὰ χωρία, ἐν οἷς ἀμφο-
τέρων τῶν λέξεων τούτων γίνεται χρῆσις, οἷον Ῥήτ. Οὐαλζ.
Τόμ. Α', σελ. 429, 20 «ἀποτίθεται τὸ δράμα καὶ τὴν σκηνήν».
σελ. 485, 3 «ἀλλ' ἔρωτος δράμα καὶ Ἀφροδίτης σκηνή». Ἡλιοδ.
Ε', 6 «ὡσπερ σκηνήν τὰ ἡμέτερα καὶ δράμα πεποιημένος». Πρβ.
καὶ Γ', 8 «οὕτω τὸ δράμα τὸ περὶ ἡμᾶς εἰς ἄπειρον ἐμηκύνετε
καὶ πᾶσαν λοιπὴν σκηνήν ὑπερφθέγγεται».

Εὐρίσκειται δὲ καὶ «ἡ δὲ τὸ σκηνοῦργούμενον ἀγνοήσασα κτέ.»
(Ζωναρ. ΙΖ', 10)¹ καὶ «ὄλον δράμα ζητεῖς καὶ ὄλον τραγώ-
δημα» καὶ «ὄλον δράμα τὰ κατὰ σὲ καὶ ὄντως τραγώδημα»
(Εὐμάθ. ἢ Εὐστάθ. Η', 11, 2 καὶ 14, 1) καὶ «ἡ κατὰ παντὸς
τοῦ ἔθνους ἔμελλε σκηνοβατεῖσθαι δραματοποιία» (Φίλων Τόμ.
Ζ', σελ. 144) καὶ «ταύτην μὲν τὴν οὕτω πολυειδῆ καὶ ποικίλην
τραγωδίαν κτέ.» (Θεμίσ. σελ. 92, γ') καὶ «ἐκπληξίς τοῦ ται-
ούτου καὶ τοσοῦτου δραματοῦργήματος» καὶ «εἶνα δὲ τὸ πᾶν
κυβείας καὶ θυμέλης καὶ σκηνης ἐργαστήριον αὐτῶν ὀφθείη» (Ἐπι-
φάν. Τόμ. Γ', σελ. 141, 18 καὶ σελ. 453, 3), κτλ.²

Παντὶ δ' εὐδῆλον ὑπάρχει ὅτι, ἐκρυέντος ἐκ τῆς λέξεως ΔΡΑ-
ΜΑΤΟΣ τοῦ πρὸ τοῦ Μ κειμένου Α, εὐκολώτατ' ἰδύνατο τὸ
ὑπολειφθὲν ΔΡΜΑΤΟΣ νὰ μεταπέσῃ εἰς τὸ ΑΙΜΑΤΟΣ διὰ τὴν
ἐμφέρειαν τοῦ Δ πρὸς τὸ Α καὶ τοῦ Ρ πρὸς τὸ Ι. Καὶ περὶ μὲν
τῆς εἰς ἀλλήλα μεταβολῆς τοῦ Ρ καὶ Ι ἐποιησάμεθα λόγον ἐν
σελ. 458 τοῦ Σωκράτους, τῆς δὲ τοῦ Α καὶ Δ συγχύσεως ἀρ-
κούμεθα ἐν τῷ παρόντι τὰ ἐξῆς παραδείγματα ἐκ τοῦ Ἡσυχίου
μνημονεύοντες.

ἌΕΡΟΝ: ἀπεδερμάτουρ ἀντὶ τοῦ ΔΕΡΟΝ.

ἌΚΙΑΝΩΤΕΡΟΝ: ἀσθενέστερον ἀντὶ τοῦ ἌΚΙΑΝΟΤΕ-
ΡΟΝ.

¹ Πρβ. καὶ ΙΖ', 27 «τὸ δὲ προσποιήσις καὶ σκηνή τὴν τῆς φύσεως διαμαρ-
τίαν τῆ ὑποκρίσει τοῦ σκηνοῦργοῦ ἐπιτείνοντος», κτλ.

² Πρβ. καὶ Heinichen Euseb. Script. Histor. Τόμ. Γ', σελ. 427.

ἘΝΔΥΑΖΕΙ: ἀμφιβάλλει ἀντὶ τοῦ **ἘΝΔΥΑΖΕΙ** ἢ τοῦ **ἘΝΔΟΙΑΖΕΙ**.

ΚΡΙΔΔΕΜΕΝ: γελᾶν ἀντὶ τοῦ **ΚΡΙΔΔΕΜΕΝ**.

ΠΕΛΙΑΝΟΝ: μολύβδω εἰκὸς κατὰ τὴν χροίαν ἀντὶ τοῦ **ΠΕΛΙΑΝΟΝ**.

Δύναται δέ τις νὰ ὑπολάβῃ ὅτι στερηθεῖσα τὰ δύο πρῶτα στοιχεῖα ἡ λέξις **ΔΡΑΜΑΤΟΣ** ἀνευ δυσκολίας μετετυπώθη ἔπειτα εἰς τὸ **ΑΙΜΑΤΟΣ**.

ΕΥΘ. ΠΑΡΡ.

σελ. 361, 11 γρ. πρὸς. σελ. 396, 21 γρ. ἴν'. σελ. 420, 27 γρ. πώποτε. σελ. 458, 10 γρ. Σπρέγγελοσ. σελ. 470, 17 γρ. ὑμέας. σελ. 472, 24 γρ. ἐνίοτ'.

σελ. 392, 3. Παρὰ Ζωναράξ Λεξ. σελ. 1726 φέρεται «τηθαλώδης: γυναικοκρατής». Ἄλλ' ἡ ὀρθή γραφή εἶνε «τηθαλλαδοῦς: γυναικοτραφής». Πρβ. Ἡσύχιον «τηθαλλαδοῦς —: ὁ γυναικοτραφής». Ἔτι δὲ Φώτιον σελ. 584, 18 «τηθαλλαδοῦς: γυναικοτρόφος (Γρ. γυναικότροφος), ὑπὸ τίτθῃ (Γρ. τήθῃ) τεθραμμένος», κτλ.

σελ. 392, 33. Λέγεται καὶ **Τιτανοκράτωρ**. Ἐν δὲ τῇ κοινῇ γλώσσῃ ὑπάρχει καὶ **κλειδοκράτορας**.

σελ. 399, 18. καὶ «ἡγοῦνται γὰρ καθάπερ ὄφις τῆς κεφαλῆς ἀπεκδύσεσθαι τὸ γῆρας» (Κλήμ. Παιδαγ. Γ', 16).

σελ. 403, 15. Πρβ. Ἀριστοφ. Βατρ. 1066 «ράκλιοις περιλάμενος» καὶ Ἰώσηπ. Ἀρχ. Θ', 2, 1 «καὶ ζώνην περιειλημένον δερματίνην».

σελ. 412, 7. Ἱεροκλ. καὶ Φιλάγρ. σελ. 298, ρνδ' Βοισσ. «καὶ κακῆς ἐκφύγωμεν φήμης».

σελ. 442, 18. Πρβ. καὶ στίχ. 365 καὶ Νεφ. 862.

σελ. 442, 31. Ἴδε καὶ **Κόβητον Λογ.** Ἐρμ. σελ. 447.

ΕΥΘ. ΠΑΡΡ.